

Det særlige rådgivende udvalg for
dansk-tysk samarbejde:
Afrapportering 2024

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

Region
Syddanmark

Formandens synspunkt

Vi kommer hinanden ved på tværs af den dansk-tyske grænse. Dansk og tysk mødes. Måske opstår der sød musik, måske spiller man en fodboldkamp. Eller måske opstår der noget helt nyt, der er dansk og tysk samtidigt.

I juni 2024, samtidig med EM i fodbold for herrer, blev der afholdt en fodboldturnering (både kvinder og mænd) for minoritetshold i det dansk-tyske grænseland. Europeada 2024. Der blev gået til den i kampene, og deltagerne nød hinandens selskab resten af tiden. Region Syddanmark var sammen med andre gode danske og tyske kræfter sponsorer. Det var vi glade for at være.

I en helt anden boldgade var vi også glade for at deltage i topmøde den 1. november 2023 med delstaten Slesvig-Holsten. Her vedtog vi to politiske udtalelser, der sætter retning for vores samarbejde på hvert sit felt. Det drejer sig dels om at sikre bedre og hurtigere togforbindelser over grænsen mellem Aarhus og Hamborg, dels om at udnytte de muligheder for regional udvikling, som byder sig i forbindelse med det forventede anlæg af en dansk-tysk pipeline for brint. De to udtalelser har det tilfælles, at de peger på udviklingsmuligheder. Det danske-tyske grænseland skal ikke være stillestående udkant!

I den kommende tid skal vi drøfte ny handlingsplan for samarbejdet mellem Region Syddanmark og Slesvig-Holsten, og lidt længere fremme begynder arbejdet med et nyt Interreg-program for perioden 2028-2033.

Jeg er glad for, at de samarbejdsprogrammer, vi tidligere har aftalt, udvikler sig godt. Som man kan læse i denne rapport er der virkeligt efterspørgsel efter støtte til dansk-tyske projekter under Interreg 6A Deutschland-Danmark. Og jeg kan tilføje, at den såkaldte borgerprojekt-fond, der er en del af programmet, nærmest er blevet væltet af ansøgninger om mellemfolkelige projekter.

I dette års rapport til regionsrådet kan vi udbygge billedet af samvær på tværs af grænsen. Antallet af tyske statsborgere, der vælger at bosætte sig i Syddanmark, er fortsat stigende. Det er ikke kun i de sønderjyske kommuner, vi kan sige "moin" til nye indbyggere. Men det er i de kommuner, at der findes tyske skoler, efterskoler og gymnasier. De har samlet oplevet en fremgang i elevtallet på 31% de sidste 10 år. Syd for grænsen er søgningen til de danske skoler stabil.

Udviklingen er ikke uden udfordringer, men pointen i det hele er: Vi kommer hinanden ved!

Jens Wistoft, Region Syddanmarks særlige repræsentant for dansk-tysk samarbejde og formand for udvalget.

Indhold

Side 2 Formandens synspunkt

Side 3 Udvalgets virke

Side 4 Status for det dansk-tyske samarbejde

Side 11 Udviklingsbarometer

Udgivelse:
Regional Udvikling
Region Syddanmark
Damhaven 12,
7100 Vejle

Foto:
Getty Images
Lene Esthave

Verdensmålene for bæredygtig udvikling blev vedtaget af regeringslederne i 2015. De sætter den globale udviklingsdagsorden frem mod 2030 og forpligter verdens lande til at handle på de udfordringer, verden står overfor. Udfordringerne har nationale, regionale og lokale konsekvenser og skal løses i fællesskab. Verdensmålene udgør 17 konkrete mål og 169 delmål, som gælder for alle FN's 193 medlemslande. Region Syddanmark støtter verdensmålene.

Udvalgets virke

Regionsrådet har nedsat det særlige rådgivende udvalg for dansk tysk samarbejde for at rådgive regionrådet om udvikling af samarbejdet. Arbejdet foregår således i mange forskellige sammenhænge, hvor udvalgets medlemmer er aktive. Ved udvalgsmøderne drøftes udviklingen, samtidig med at der rapporteres om nye udviklinger.

I året fra 1. august 2023 til 1. august 2024 afholdt udvalget fire møder. Der blev afholdt møder 25. august 2023 og 29. november 2023, mens møderne i 2024 blev afholdt 9. februar og 3. maj.

Den vigtigste aktivitet i efteråret 2023 blev topmøde i Neumünster den 1. november, hvor det bl.a. blev aftalt en styringsmodel for den Dansk-tyske Udviklingsalliance. Der blev også vedtaget to politiske udtalelser, der siden har sat dagsordenen på hvert sit område.

Udvalget har ved flere lejligheder i løbet af året drøftet udviklingen i Region Sønderjylland-Schleswig, hvor udvalgets formand Jens Wistoft samtidig er bestyrelsesformand.

Ved udvalgets møde den 3. maj 2024 deltog den nye danske generalkonsul i Flensborg, Annette Lind. På denne måde blev der skabt en personlig forbindelse mellem udvalgets medlemmer og generalkonsulen, og dermed et godt udgangspunkt for et fortsat godt samarbejde med generalkonsulatet.

Medlemmer af det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde:

Jens Wistoft

Regionsrådsmedlem, formand for det særlige rådgivende udvalg for dansk-tysk samarbejde og medlem af udvalget for regional udvikling.

Bo Libergren

Regionsrådsformand.

Michael Nielsen

Regionsrådsmedlem og formand for udvalget for regional udvikling.

Kim Johansen

Regionsrådsmedlem og medlem af udvalget for regional udvikling.

Status for det dansk-tyske samarbejde

Region Syddanmark deltager i samarbejde med tyske partnere i en række forskellige sammenhænge, der hver især udfolder sig i en større eller mindre geografi. Nogle samarbejder har en lang historie bag sig, mens andre er under opbygning. Her følger en kort gennemgang af status på de vigtigste samarbejder.

Region Sønderjylland-Schleswig

Region Sønderjylland-Schleswig fortsætter sit arbejde som det centrale organ for grænsenært samarbejde, hvor der særligt arbejdes med pendling, arbejdsmarked, kultur og politisk dialog i grænselandet.

Region Sønderjylland-Schleswig varetager administrationen af den såkaldte borgerprojektfond under Interreg 6A. Dette sker fra organisationens kontor i Padborg, og der har i året 2023-2024 vist sig en meget stor efterspørgsel efter de tilskud til det mellemfolkelige, grænseoverskridende samarbejde, som borgerprojektfonden tilbyder. Det opleves som en stor succes.

Region Sønderjylland-Schleswig har samtidig fungeret som faglig sparringspart for den kommission for nedbrydning af barrierer ved grænsen, som er nedsat efter aftale mellem den danske og den tyske udenrigsminister. Arbejdet startede i 2. kvartal 2023 og afsluttes med en rapport i august 2024.

Samarbejde med minoriteter i grænselandet

Region Syddanmark samarbejder i forskellige sammenhænge med de sproglige mindretal i grænselandet. De største er det danske mindretal i Tyskland og det tyske mindretal i Danmark. Der findes også et betydeligt mindretal af frisere, primært i den vestlige del af Slesvig-Holsten. I juni 2024 afholdt mindretallene en fodboldturnering for minoritetshold, både for mænd og kvinder.

Arrangementet hed Europeada 2024, og der deltog 33 hold fra 24 forskellige mindretal, fordelt på 13 lande i Europa. Region Syddanmark gav et tilskud på 291.250 kr.

Samarbejde med delstaten Slesvig-Holsten

Delstaten Slesvig-Holsten er en vigtig samarbejdspartner for Region Syddanmark i det dansk-tyske samarbejde. I perioden 2023-2024 har fokus været at implementere den handlingsplan for 2023-2024, der blev underskrevet i Tinglev den 20. april 2023.

Ved topmøde i Neumünster den 1. november 2023 blev to politiske erklæringer tilføjet. Dels en om brintinfrastruktur i et regionalt perspektiv, dels en om forbedring af den grænseoverskridende togtrafik. Disse to udtalelser har på hver deres område været dagsordenssættende, og der arbejdes støt og resultatorienteret med emnerne. I efteråret 2024 skal der drøftes en fornyelse af handlingsplan for samarbejdet. Den nuværende løber i perioden 2023-2024.

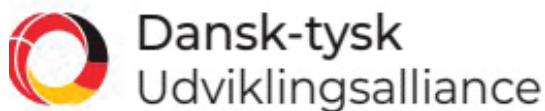

Dansk-tysk Udviklingsalliance

Ved topmøde 1. november 2023 faldt aftalen om alliancens styringsmodel på plads. Hermed fastholdes den slanke organisering. Styringsmodellen indebærer et årligt topmøde, arrangeret i fællesskab af Region Syddanmark og delstaten Slesvig-Holsten.

Operationelt har alliancen i perioden 2023-2024 prioriteret sin mobiliserende rolle inden for to hovedspor – energisektoren og robotteknologi / AI. Et forprojekt under Interreg aftegner sig nu omkring anvendelsen af AI og robotteknologi omkring Østersøen, og på energiområdet skriver forberedelsen af den aftale fælles potentialeanalyse om brint og PtX planmæssigt frem. Begge parter har bevilget finansiering.

Desuden har alliancen kunnet integrere tyske bidrag i flere af efterårets væsentlige aktiviteter i Syddanmark, herunder klimafolkemødet i august, råstofkonference i september og WHINN-konferencen i Odense. Med den længe bebudede udvidelse af det slesvig-holstenske udviklingshus WTSH, hver der fremadrettet vil være en Danmarks-ansvarlig, forventes en styrket gensidighed i forankring af alliancens.

På billedet ses europaminister Werner Schwarz og ministerpræsident Daniel Günther, delstaten Slesvig-Holsten, og fungerende regionsrådsformand Bo Libergren, Region Syddanmark, i forbindelse med underskrivelse af handlingsplan den 20. april 2023. Foto: Lene Esthave.

Interreg 6A Deutschland-Danmark

Region Syddanmarks fremtid skal udvikles i stærke partnerskaber. Dette gælder både internt i regionen og udadtil. Derfor har Region Syddanmark engageret sig som programpartner i EU-støtteprogrammet Interreg Deutschland-Danmark. Programmet er den væsentligste bidragsyder til finansiering af dansk-tyske samarbejdsprojekter.

Interreg Deutschland-Danmark fremmer samarbejde, vækst og udvikling på tværs af grænsen. Gennem økonomisk støtte kan dansk-tyske projekter realiseres. Målet er i fællesskab at finde løsninger på udfordringer, der ikke stopper ved en grænse. Og det er der mange eksempler på – f.eks. klimaforandringer, demografiske ændringer, ubalance på arbejdsmarkedet eller samarbejde i krisesituationer.

Der er stor interesse for Interreg-programmet og dets mange muligheder for at modtage økonomisk støtte til innovative ideer. 700 mio. kr. stod til rådighed, da Interreg-programmet blev skudt i gang i 2021. Efter tre ansøgningsrunder er over halvdelen af puljen allerede investeret i 26 dansk-tyske samarbejdsprojekter, som involverer 193 projektpartnere og 384 netværkspartnere.

Midtvejs i programperioden (2021-2027) viser status, at det dansk-tyske samarbejde i regi af Interreg går godt for Region Syddanmark og de syddanske aktører (status juni 2024):

- 206 millioner kr. i Interreg-tilskud til syddanske aktører.
- 162 syddanske aktører involveret som projekt- eller netværkspartner.
- 16 syddanske leadpartnere – det vil sige, at en aktør fra Syddanmark fungerer som tovholder i mere end halvdelen af de godkendte Interreg-projekter!

Ulykker, brand og andre katastrofer – Danger 112

Det kan virke naturligt, at beredskabssystemerne i Danmark og Tyskland samarbejder, når der er behov for hjælp i grænseregionen. Men dette samarbejde er langt fra en selvfølge. Det er resultatet af et tæt og koordineret partnerskab mellem beredskabstjenesterne i Syddanmark og Slesvig-Holsten, der får støtte fra Interreg Deutschland-Danmark til at udvikle og styrke deres samarbejde.

Projektet DANGER112 er det aktuelle grænseoverskridende beredskabssamarbejde med Brand & Redning Sønderjylland som leadpartner og ca. 3,2 millioner kr. i Interreg-tilskud. Region Syddanmark er projektpartner.

Partnerkredsen vil adressere to primære grænseoverskridende udfordringer.

Den ene er lovgivninger, regler og samarbejdsaftaler, som er forældede. Bærende elementer i lovgivningen, som er basis for det grænseoverskridende beredskabssamarbejde, er op til 37 år gamle! Der er behov for nye aftaler for at sikre effektivt, gnidningsfrit og resultatorienteret samarbejde over grænsen under nødsituationer.

Den anden centrale udfordring er at styrke, forankre og udvikle den gensidige tillid, som er opbygget gennem tidligere Interreg-projekter.

På billedet ses en dansk og en tysk ambulance på vej til en nødsituation, der kræver en koordineret fælles indsats. Billedkilde: Interreg Deutschland-Danmark.

Mod madspild med Interreg - PRECISE

Alene i den dansk-tyske grænseregion anslås det, at der er 48.000 tons madspild af kød/fisk om året, grundet usikkerhed om holdbarheden.

I dag vurderer og kontrollerer uddannet personale med næsen (!) en holdbarhedsdato, fordi der ikke findes nogen teknisk løsning til nøjagtig bestemmelse af holdbarheden.

Projektet PRECISE arbejder på en sensor, der kan bestemme den nøjagtige holdbarhed på kød og fisk. Dermed kan madspild reduceres!

SDU NanoSYD i Sønderborg er leadpartner og projektet modtager ca. 14 millioner kr. i tilskud fra Interreg.

På billedet ses en sensor, der kan bestemme den nøjagtige holdbarhed på kød.

Billedekilde: Interreg-projektet PRECISE.

Hvordan kan turismen gavne naturen? VaBene

Vadehavet er et uvurderligt bidrag til klodens natur og alene i Danmark og Slesvig-Holsten en turisme-destination med +20 millioner overnatninger årligt.

Interreg-projektet med titlen VaBene vil udvikle områdets turisme med bæredygtige oplevelsestilbud som en måde til bedre beskyttelse af områdets enestående natur.

Områdets natur skal profitere af turismen og ikke omvendt! Det kræver, at interessenterne arbejder sammen – på begge sider af grænsen. Nationalpark Vadehavet er leadpartner og Interreg-støtten er på ca. 8,4 millioner kr.

På billedet ses programregionen at være omringet af vand - det har Danmark og Slesvig-Holsten tillfælles. Det handler om at beskytte vores natur i fælleskab.

Billedkilde: Interreg Deutschland-Danmark.

Med Interreg til fremtidens sundhedssystem - DAILY SDM

Kommunikation i øjenhøjde mellem læge og patient er afgørende. Projektet DAILY SDM har til formål, at fremme og implementere "Fælles Beslutningstagning" – på engelsk: Shared Decision Making, SDM.

Som SDM betegnes beslutningsprocessen, hvor kliniker og patienten i fællesskabet finder frem til den behandlingsstrategi som giver mening ud fra lægens og patientens perspektiv. Derfor er SDM både en del af og forudsætning for patientens empowerment = selvstændiggørelse.

For at realisere et SDM-flagskib i Interreg-regionen vil partnerskabet sammenligne de eksisterende initiativer, afprøve relevante aspekter på tværs af grænsen og udvikle et omfattende SDM-koncept. Det er en positiv udvikling mod fremtidens sundhedssystem og den selvstændige patient.

Interreg støtter projektet med ca. 17 millioner kr. og Universitetsklinikum Schleswig-Holstein (UKSH) er leadpartner.

Billedkilde: Interreg-projektet DAILY SDM.

Foto: EUROPEADA/Frank Molter
Kampbillede, juni 2024

Tyske statsborgere bosat i Syddanmark

(2024):

12.905

Udvikling 2018-2024:

+57%

Udvikling 2023-2024:

+8%

Kilde: Danmarks Statistik, tabellen FOLK1B

Indpendlere fra Tyskland med fast arbejde i Syddanmark

(2022):

5.624

Udvikling i indpendlere fra Tyskland med fast arbejde i Syddanmark

(2021 til 2022):

-3%

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik

UDVIKLINGSBAROMETER FOR DANSK-TYSK SAMARBEJDE

Udviklingsbarometeret viser et øjebliksbillede af det dansk-tyske samarbejde samt nogle udviklinger i grænselandet.

Grænsependling fra Tyskland

Der er forskellige måder at opgøre antallet af indpendlere fra Tyskland på. I denne rapport er grænsependlere fra Tyskland til Syddanmark udregnet ved brug af Danmarks Statistiks arbejdsstyrkestatistik, som vi vurderer, er den mest valide datakilde.

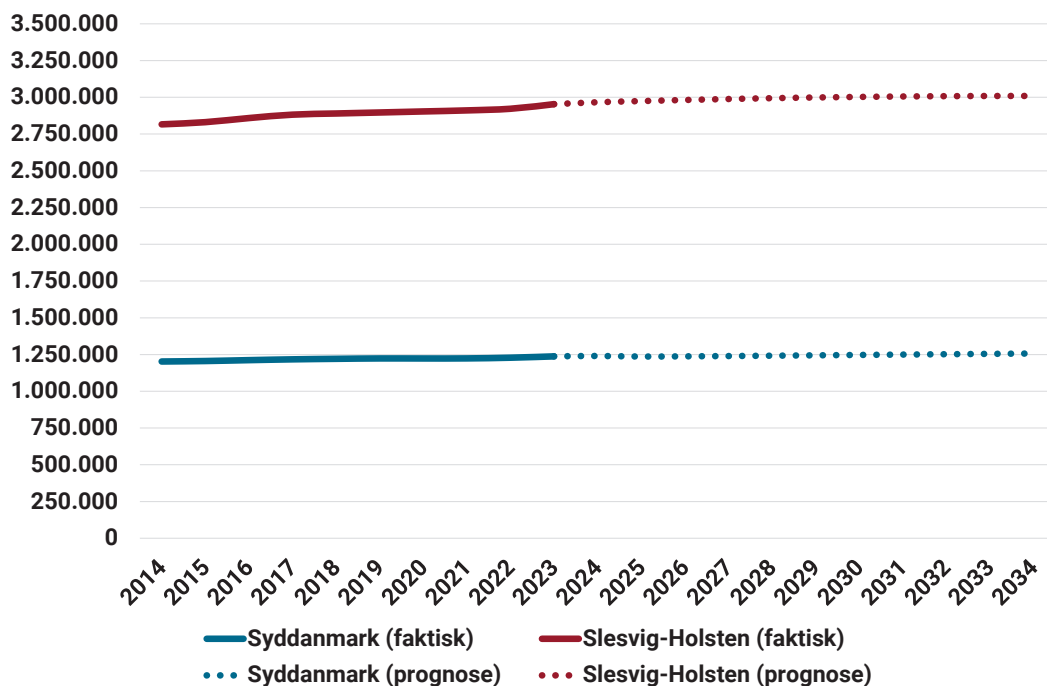
Antallet af grænsependlere er udregnet ved at identificere beskæftigede borgere, der arbejder i en kommune i Region Syddanmark og bor i Tyskland.

Region Syddanmark har ikke adgang til sammenlignelige data for udpendling fra Syddanmark til Tyskland, hvorfor disse data ikke er medtaget i rapporten.

BEFOLKNINGSUDVIKLING 2014-2034, SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN, ANTAL INDBYGGERE

2.953.270

indbyggere i
Schleswig-Holsten i
1. kvartal 2023 –
forventes at vokse 1,9
pct. frem mod 2034

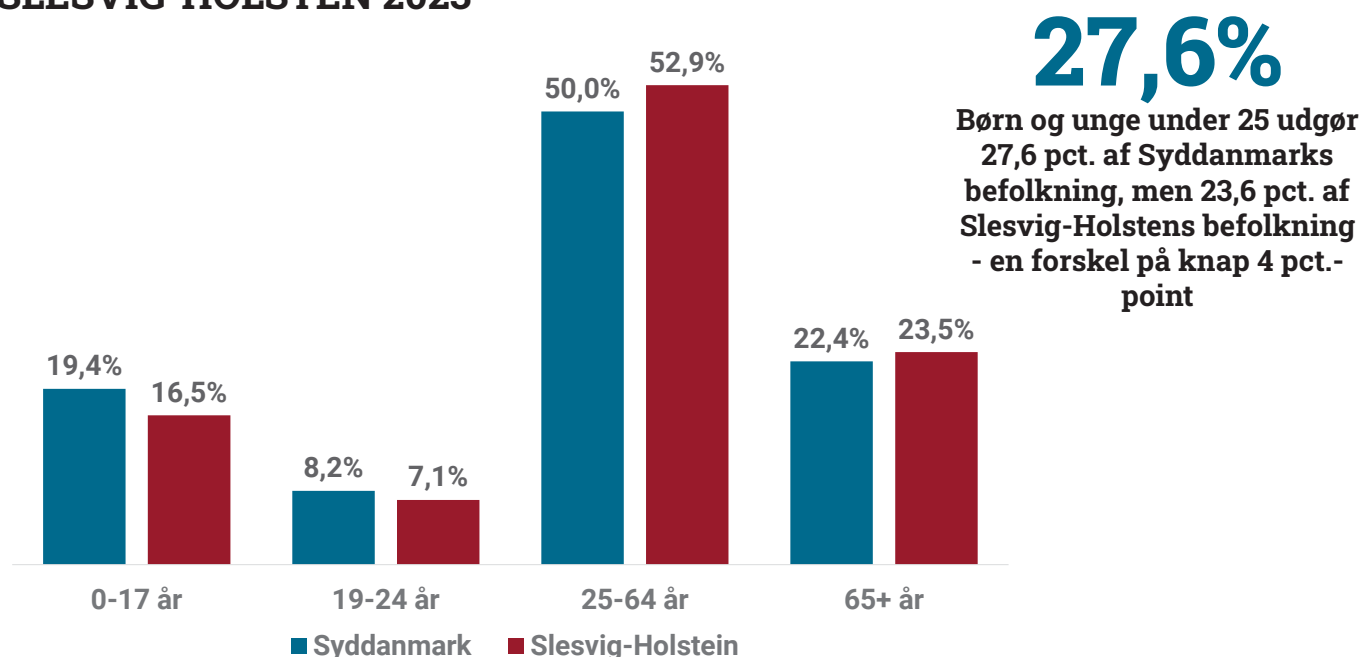
1.237.413

indbyggere i Syddan-
mark i 1. kvartal 2023 –
forventes at vokse 1,6
pct. i 2034

Figuren viser den faktiske og fremskrevne befolkningsudvikling i Region Syddanmark og Slesvig-Holsten.

Kilde: DE STATIS og Danmarks Statistik (tabellen FOLK1a), bearbejdet af Region Syddanmark

BEFOLKNINGENS ALDERSFORDELING, SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN 2023

27,6%

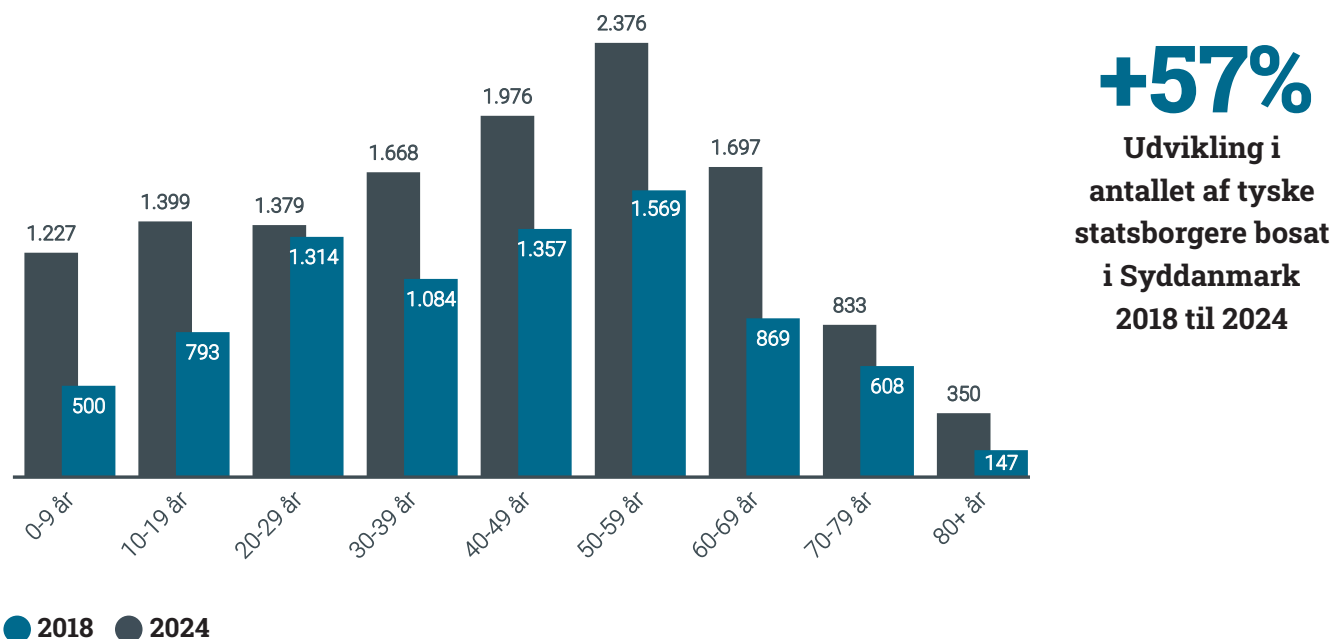
Børn og unge under 25 udgør
27,6 pct. af Syddanmarks
befolkning, men 23,6 pct. af
Slesvig-Holstens befolkning
- en forskel på knap 4 pct.-
point

Figuren viser fordelingen af befolkningen på forskellige aldersgrupper i Region Syddanmark og Slesvig-Holsten

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk/FOLK1A

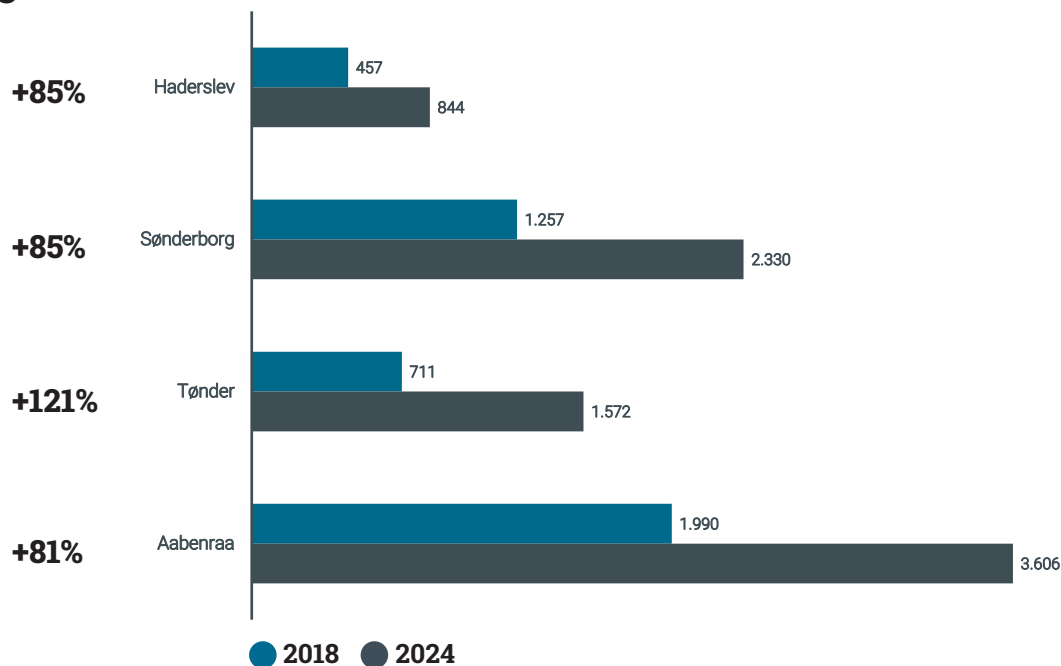
ANTAL TYSKE STATSBOGGERE BOSAT I SYDDANMARK 2018 OG 2024

Figuren viser aldersfordelingen af tyske statsborgere bosat i Syddanmark i 2. kvartal 2018 og 2. kvartal 2024.

Kilde: Danmarks Statistik (tabellen FOLK1B), bearbejdet af Region Syddanmark

ANTAL TYSKE STATSBOGGERE BOSAT I SØNDERJYLLAND 2018 OG 2023

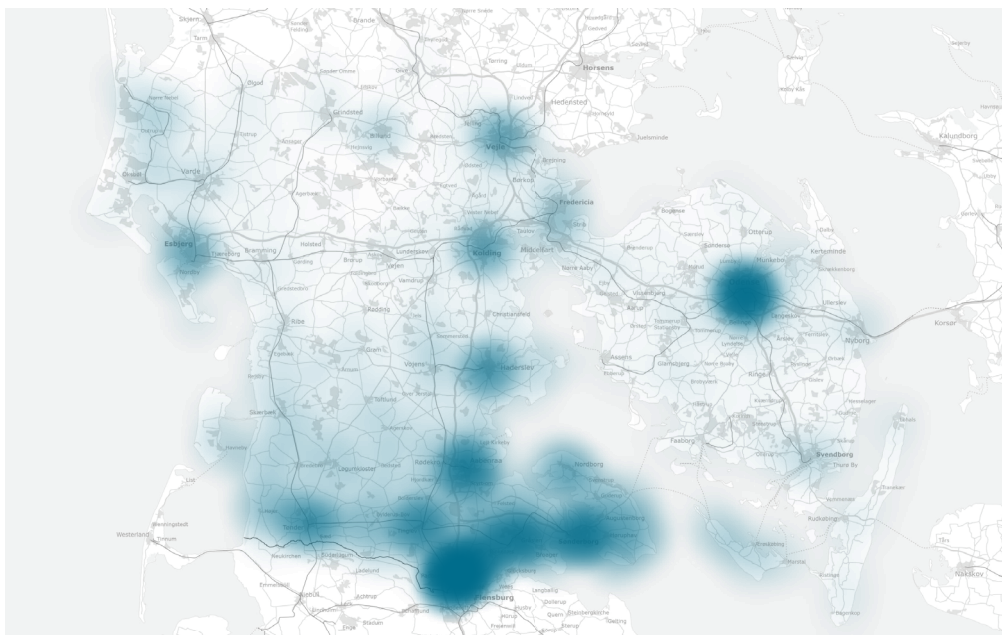
Figuren viser antallet af tyske statsborgere bosat i de sønderjyske kommuner i 2. kvartal 2018 og 2. kvartal 2024. Procentsatserne ud for kommunerne viser udviklingen i antal tyske statsborgere fra 2018 til 2024, der er bosat i den enkelte kommune.

Kilde: Danmarks Statistik (tabellen FOLK1B), bearbejdet af Region Syddanmark

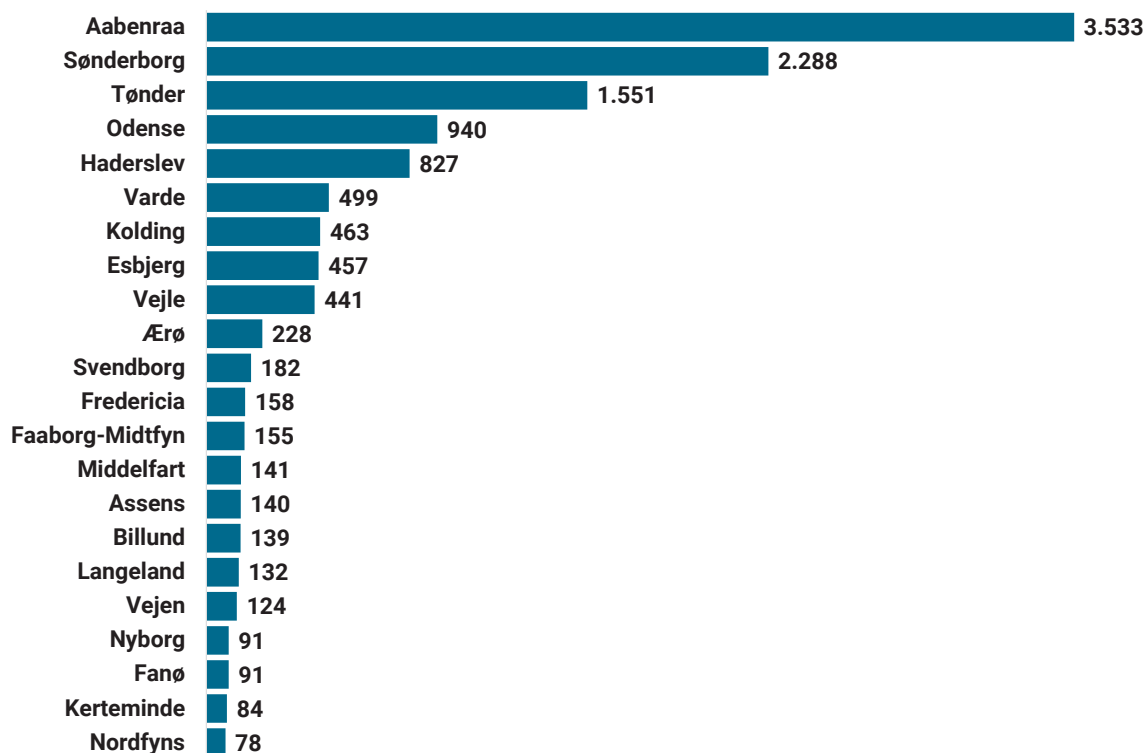
KONCENTRATIONEN AF TYSKE STATSBOGGERE I SYDDANMARK

Kortet viser, hvor der bor tyske statsborgere i Region Syddanmark. Farveintensiteten indikerer antallet af tyskere, der bor i det pågældende område. Jo højere farveintensitet, jo flere tyske statsborgere bor der i området. Data er trukket i juni 2024.

Kilde: CPR-registret, bearbejdet af Region Syddanmark

ANTAL TYSKE STATSBOGGERE BOSAT I SYDDANMARK, OPDELT PÅ BOPÆLSKOMMUNE 2024

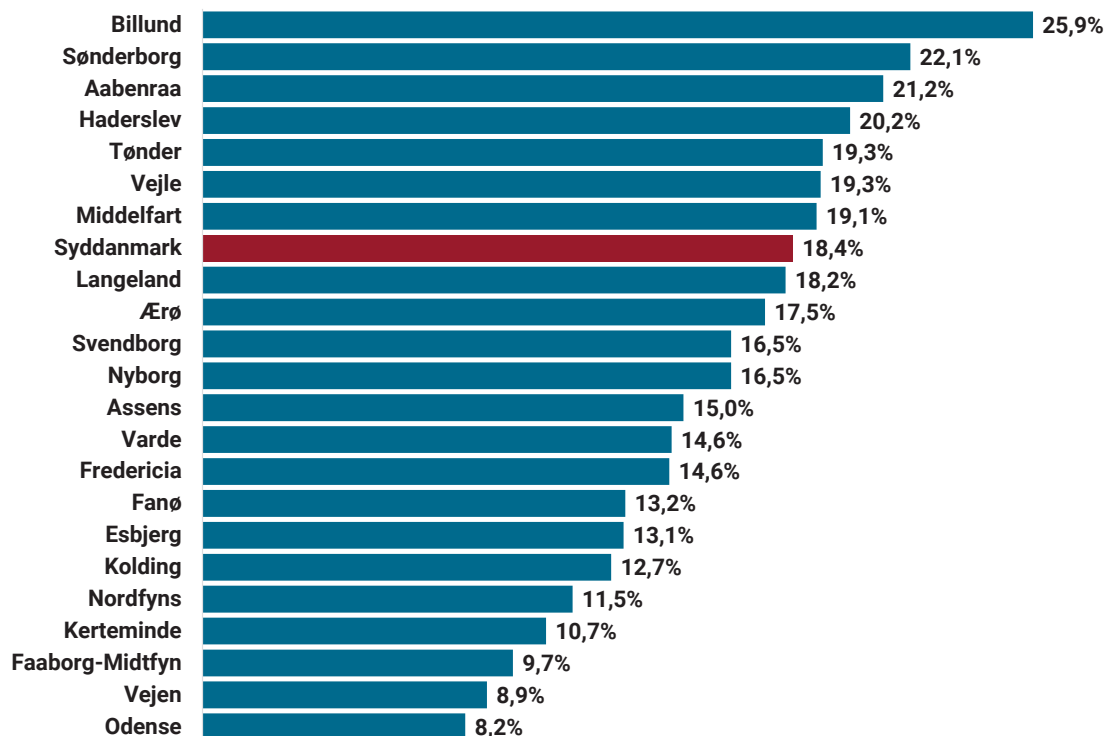

Figuren viser hvor mange tyske statsborgere, der er bosat i de syddanske kommuner.

Kilde: CPR-registret, bearbejdet af Region Syddanmark

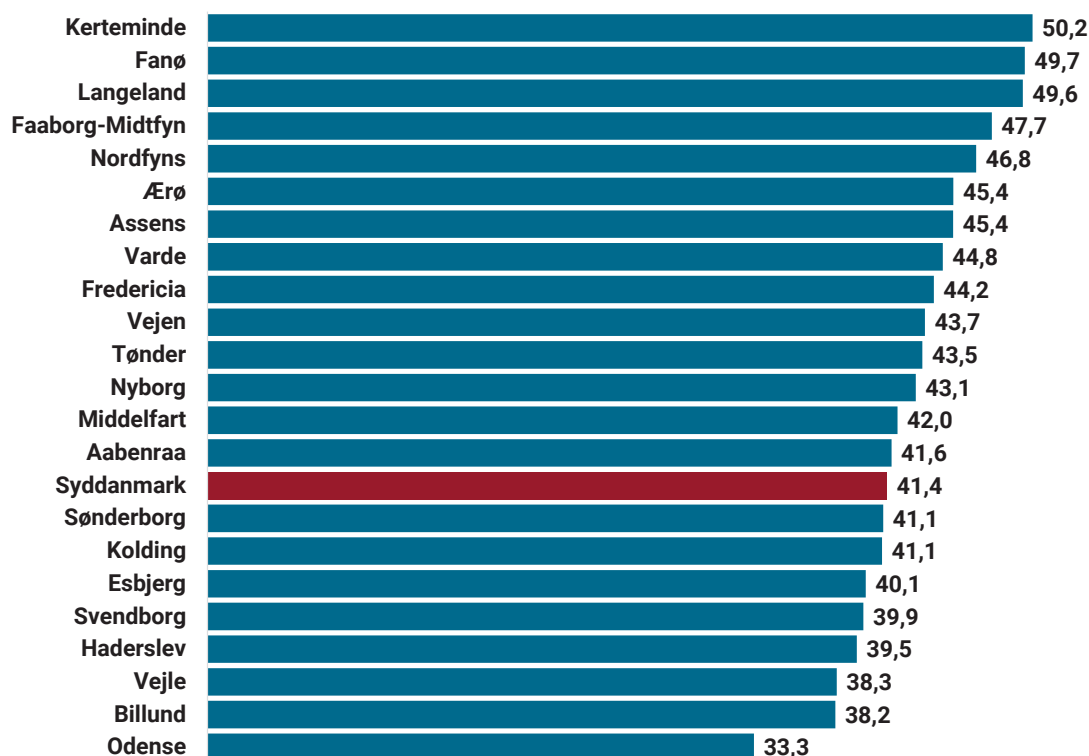
ANDEL AF TYSKE STATSBORGERE UNDER 18 ÅR BOSAT I SYDDANMARK, OPDELT PÅ BOPÆLSKOMMUNE 2024

Figuren viser hvor stor en andel af borgere (under 18) udgør af de tyske statsborgere, der er bosat i de syddanske kommuner.

Kilde: CPR-registret, bearbejdet af Region Syddanmark

GENNEMSNI TSALDER FOR TYSKE STATSBORGERE BOSAT I SYDDANMARK, OPDELT PÅ BOPÆLSKOMMUNE 2024

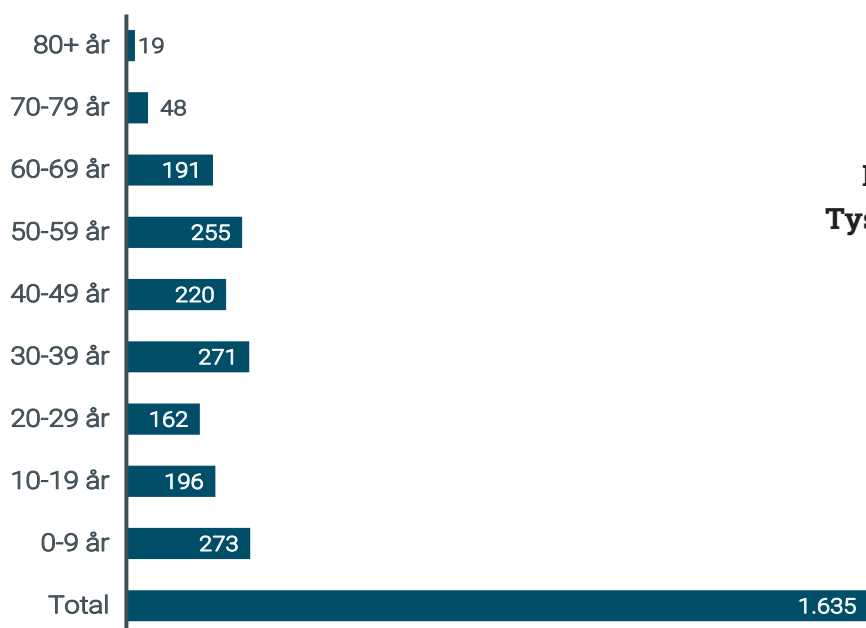
Figuren viser gennemsnitsalderen for de tyske statsborgere, der er bosat i de syddanske kommuner.

Kilde: CPR-registret, bearbejdet af Region Syddanmark

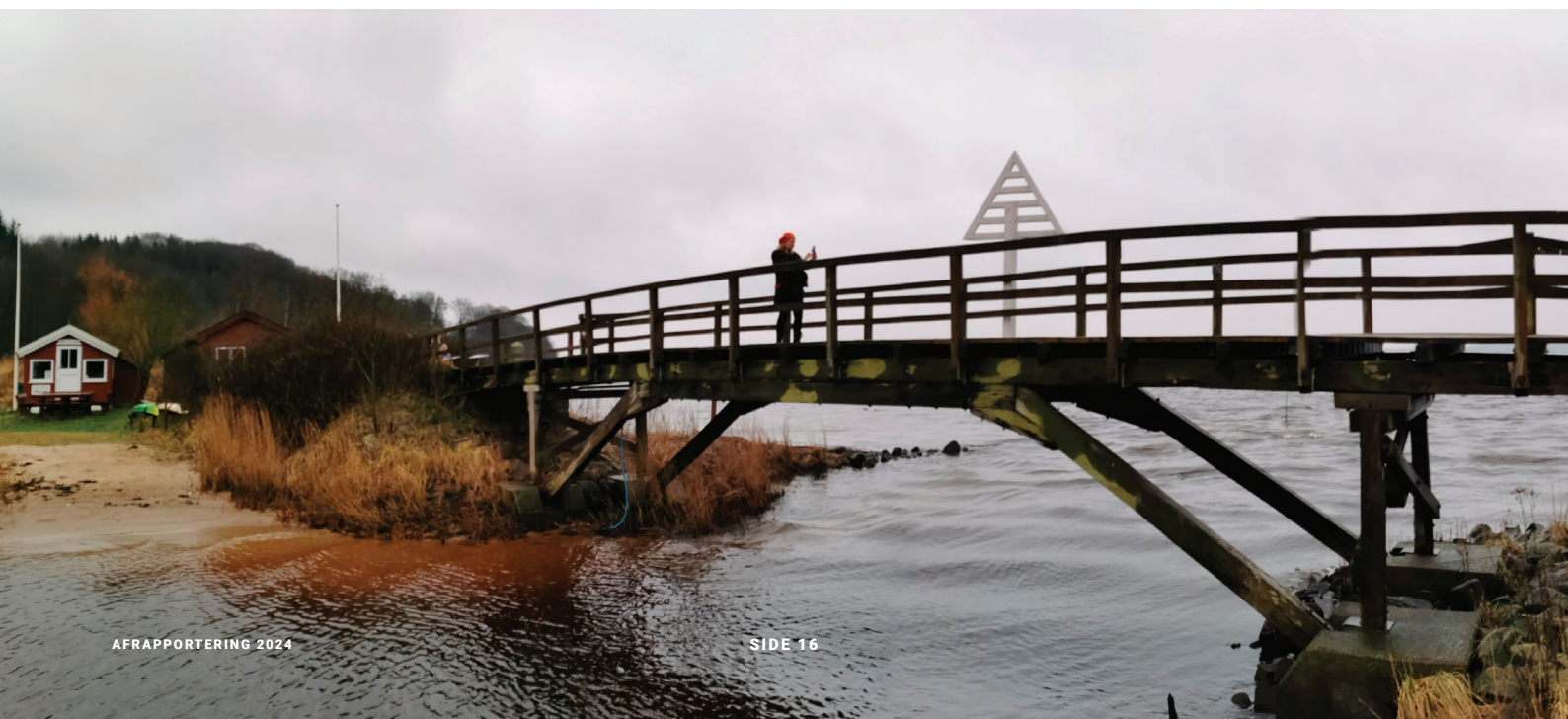
NETTOINDVANDRING FRA TYSKLAND TIL SYDDANMARK 2023

1.635
Nettoindvandringen fra
Tyskland til Syddanmark var
1.635 personer i 2023

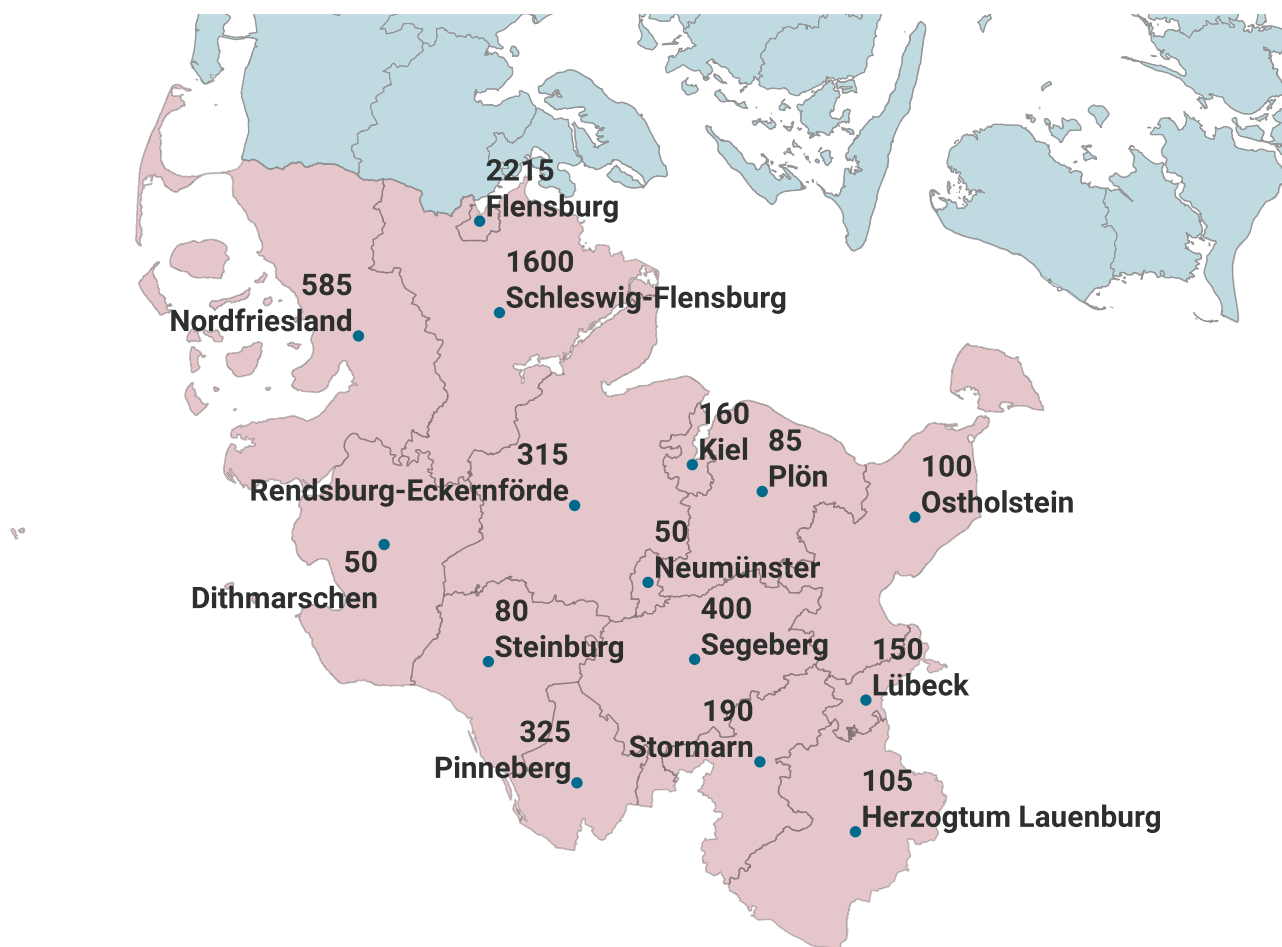
Figuren viser nettoindvandringen fra Tyskland til Syddanmark opdelt på alder i 2023

Kilde: Danmarks Statistik (tabellerne VAN1AAR og VAN2AAR), bearbejdet af og Region Syddanmark.

ANTAL DANSKE STATSBORGERE BOSAT I SLESVIG-HOLSTEN, OPDELT PÅ KREISE OG KREISFREIE STÄDTE

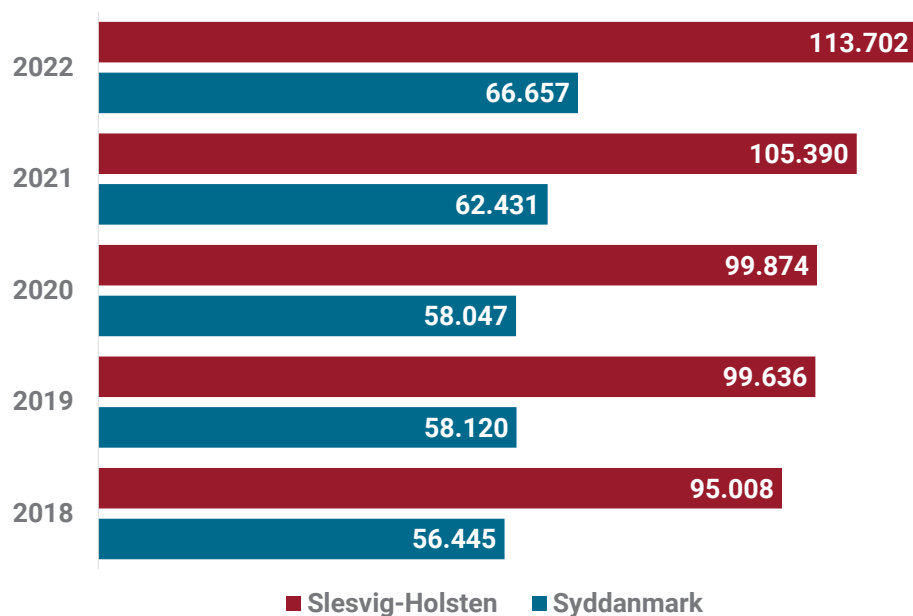
Kortet viser antallet af danske statsborgere, der er bosat i Slesvig-Holsten, opdelt på Kreise og Kreisfreie Städte. Der er i alt 6410 danske statsborgere bosat i Slesvig-Holsten. Opgørelsen omfatter borgere med lovligt ophold i Tyskland i henhold til EU lovgivning om fri bevægelighed over grænserne. Det er ikke en opgørelse af det danske mindretal.

Kilde: Statistisches Bundesamt, www.destatis.de

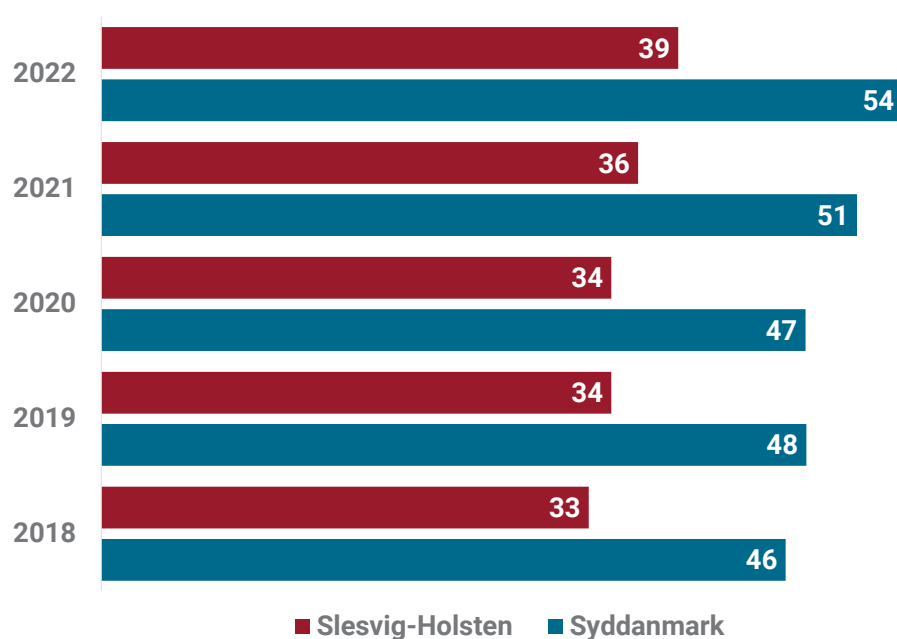
REGIONALT BNP 2018-2022, SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN, MIO. €

Figuren viser udviklingen i regionalt BNP for henholdsvis Region Syddanmark og Slesvig-Holsten opgjort i euro. BNP er opgjort i løbende priser og der er ikke taget højde for forskelle i købekraft.

Kilde: DE STATIS og Danmarks Statistik, bearbejdet af Region Syddanmark

REGIONALT BNP PR. INDBYGGER 2018-2022, SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN, 000'er €

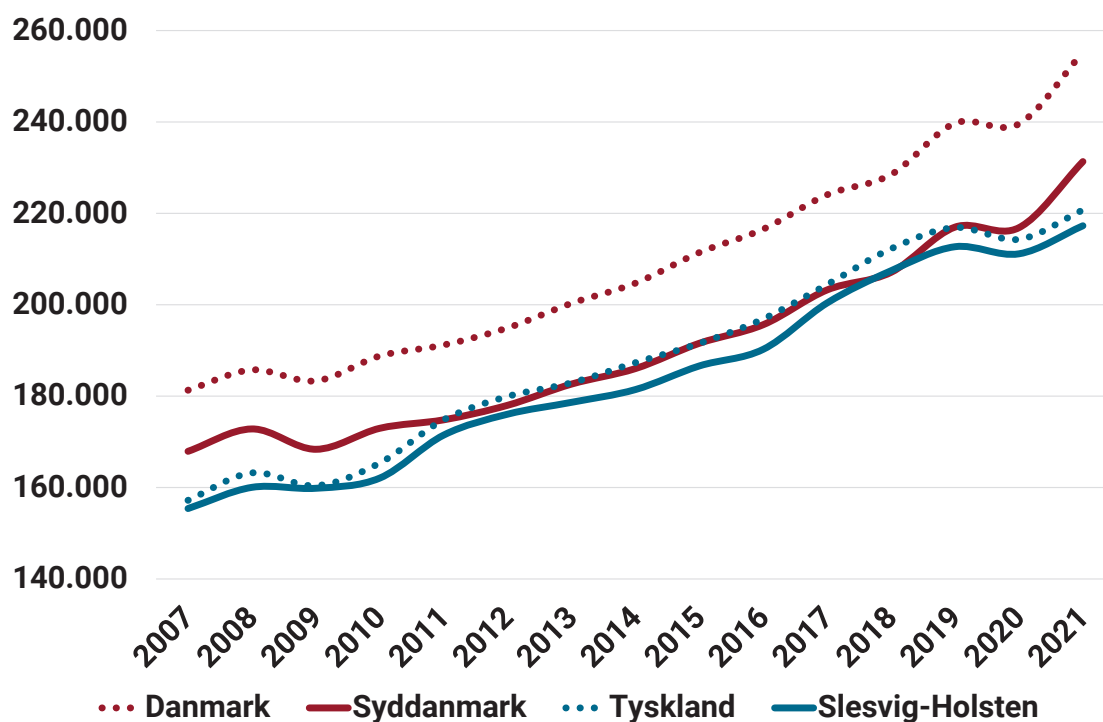

Figuren viser udviklingen i regionalt BNP pr. person for henholdsvis Region Syddanmark og Slesvig-Holsten opgjort i euro. BNP er opgjort i løbende priser og der er ikke taget højde for forskelle i købekraft.

Kilde: DE STATIS og Danmarks Statistik, bearbejdet af Region Syddanmark

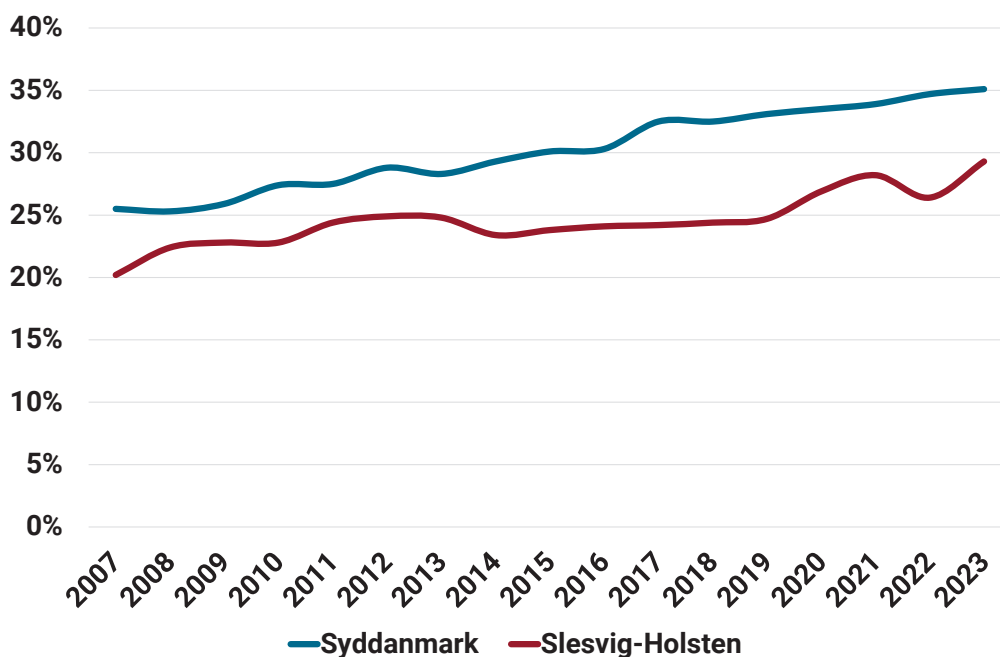
UDVIKLING I PRIMÆR INDKOMST PR. INDBYGGER 2007-2021

Figuren viser udviklingen i primær indkomst pr. indbygger i henholdsvis Slesvig-Holsten, Syddanmark, Danmark og Tyskland. Indkomst for Slesvig-Holsten og Tyskland er omregnet fra Euro til danske kroner med valutakursen 7,45 DKK pr. EUR.

Kilde: OECD Data Explorer, <https://data-explorer.oecd.org>, bearbejdet af Region Syddanmark.

ANDEL AF BEFOLKNINGEN SOM HAR EN VIDEREGÅENDE UDDANNELSE I SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN 2007-2023

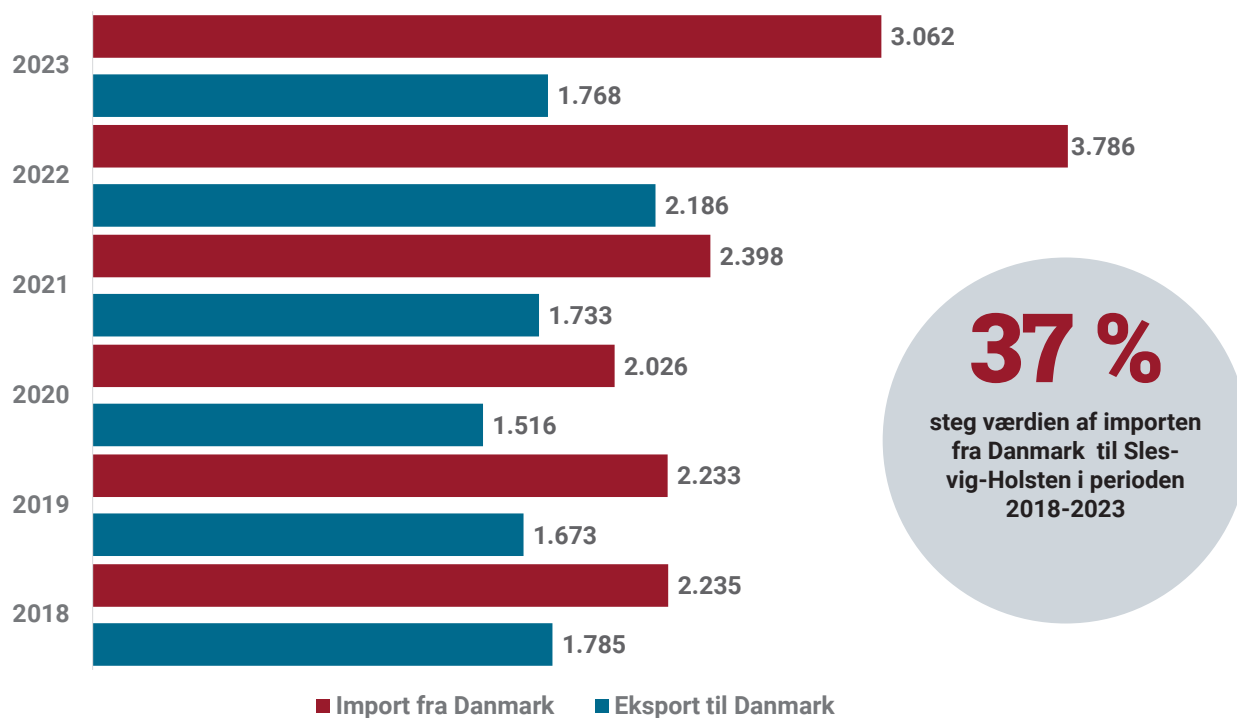
Figuren viser andelen af de 15-64 årige i Syddanmark og Slesvig-Holsten, som har en videregående uddannelse.

Kilde: OECD Data Explorer, <https://data-explorer.oecd.org>.

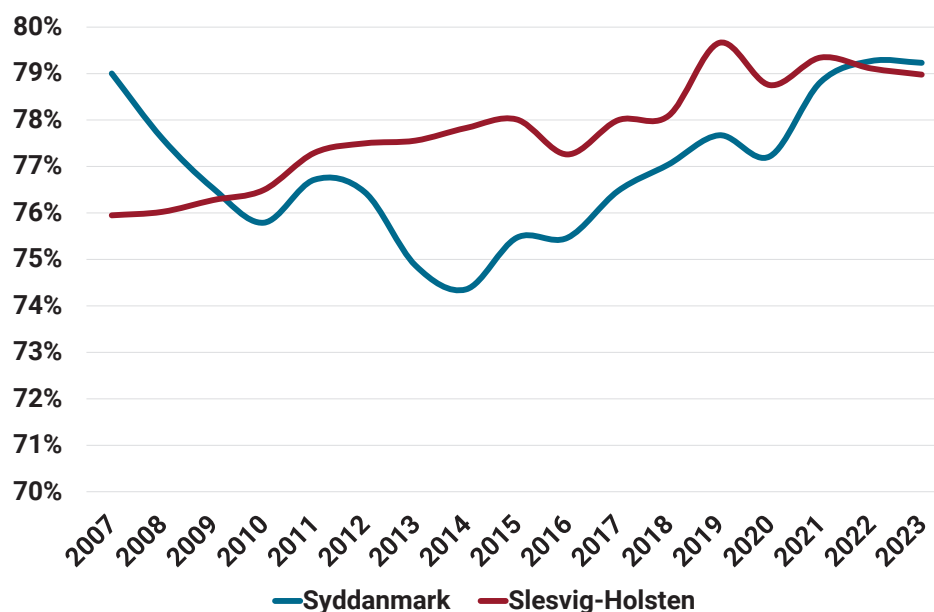
SAMHANDEL MELLEML SLESVIG-HOLSTEN OG DANMARK, MIO. €

Figuren viser udviklingen i samhandel mellem Danmark og Slesvig-Holsten opgjort i mio. euro. Ved eksport forstås værdien af varer og tjenesteydelser, der eksporteres fra Slesvig-Holsten til Danmark og modsat for import.

Kilde: DE STATIS, bearbejdet af Region Syddanmark

ANDEL AF BEFOLKNINGEN SOM DELTAGER I ARBEJDSSTYRKEN I SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN, 2007-2023

Figuren viser andelen af de 15-64 årige, som deltager i arbejdsstyrken i Syddanmark og Slesvig Holsten.

Kilde: OECD Data Explorer, <https://data-explorer.oecd.org/>

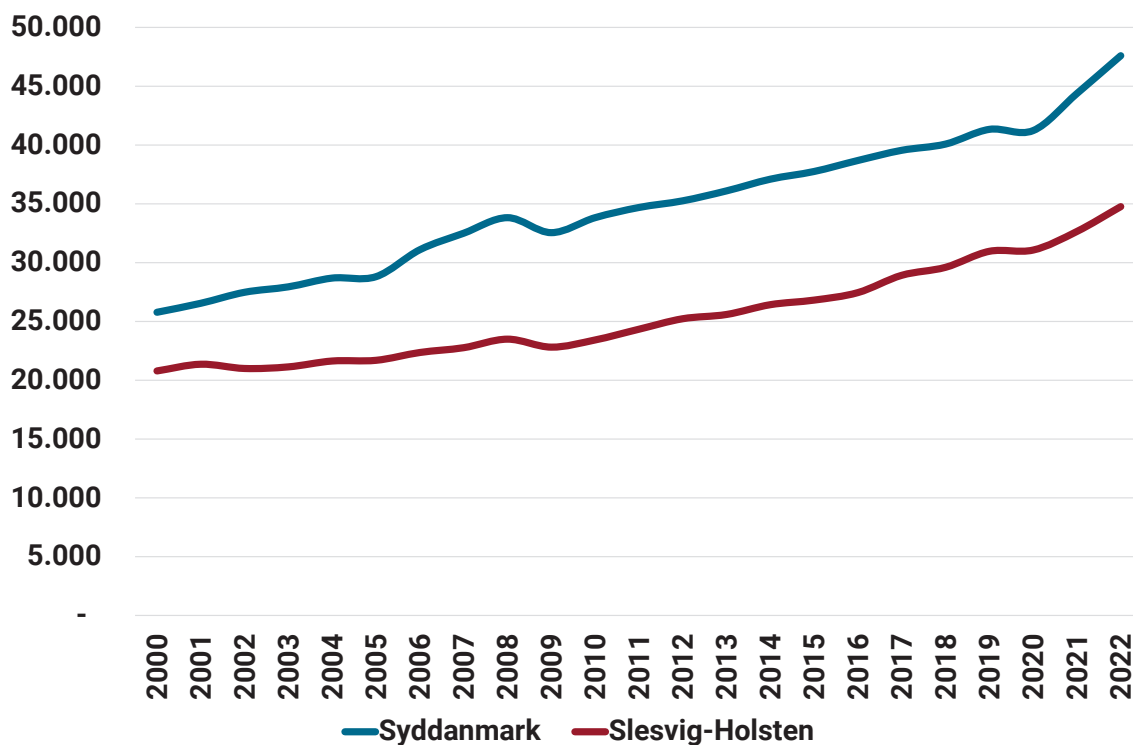
PRODUKTIVITETSAMMENLIGNING 2000-2022, SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN (ARBEJDSPRODUKTIVITET)

Figuren viser den forskellene i arbejdsproduktivitet mellem Syddanmark og Slesvig-Holsten i 2000 og 2022 samt produktivitsudviklingen fra 2000 til 2022. Produktiviteten er beregnet som den købekraftjusterede bruttoværditilvækst pr. indbygger.

Kilde: Eurostat, <https://ec.europa.eu/eurostat>.

PRODUKTIVITETSUDVIKLING I SYDDANMARK OG SLESVIG-HOLSTEN I ÅRENE 2000-2022

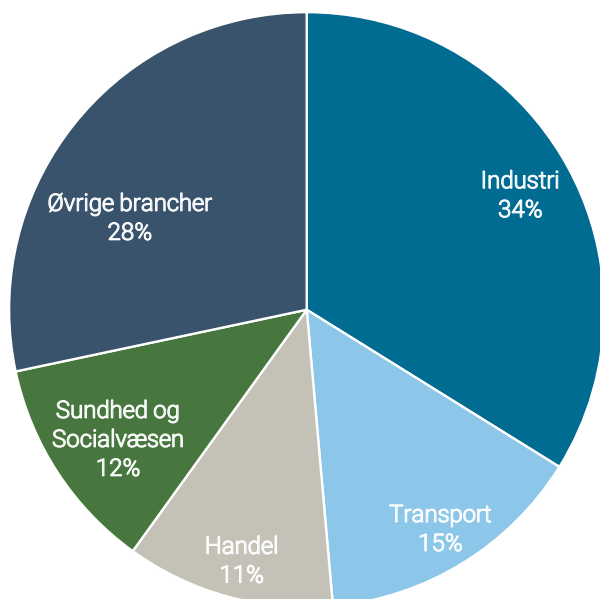
Figuren viser udviklingen i arbejdsproduktivitet i Syddanmark og Slesvig-Holsten i årene 2000 - 2022 . Produktiviteten er beregnet som den købekraftjusterede bruttoværditilvækst pr. indbygger.

Kilde: Eurostat, <https://ec.europa.eu/eurostat>.

INDPENDLERE FRA TYSKLAND TIL ARBEJDSPLADSER I SYDDANMARK OPDELT PÅ BRANCHE 2021-2022

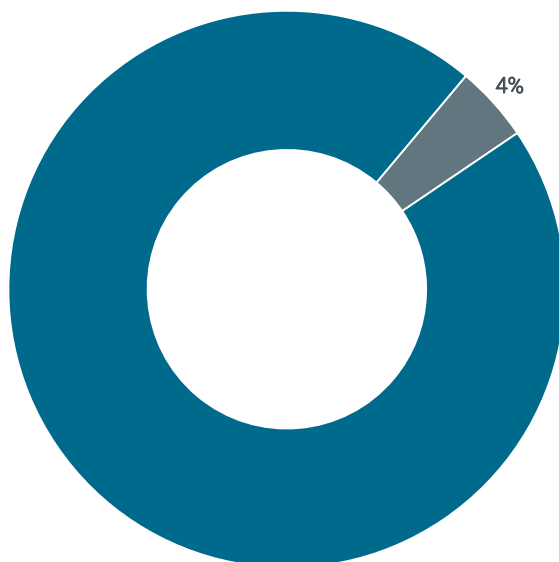

	2021	2022	Udvikling 2021-2022
Industri	1.958	1.904	-3%
Transport	806	829	3%
Handel	682	638	-6%
Sundhed og socialvæsen	664	660	-1%
Øvrige brancher	1.676	1.593	-5%
I alt	5.786	5.624	-3%

Figuren til venstre viser indpendlingen fra Tyskland til Syddanmark opdelt efter branche i 2022. Tabellen til højre viser antallet af indpendlere fra Tyskland til Syddanmark opdelt på branche i henholdsvis 2021 og 2022. Brancheinddelingen følger DB36. Det vil sige, at Industri er C, Transport er H, Handel er G og Social og Sundhedsvæsen er Q.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik, bearbejdet af Region Syddanmark

ANDEL SØNDERJYSKE JOB VARETAGET AF INDPENDLERE FRA TYSKLAND 2022

● Sønderjyske job varetager af tyske indpendlere

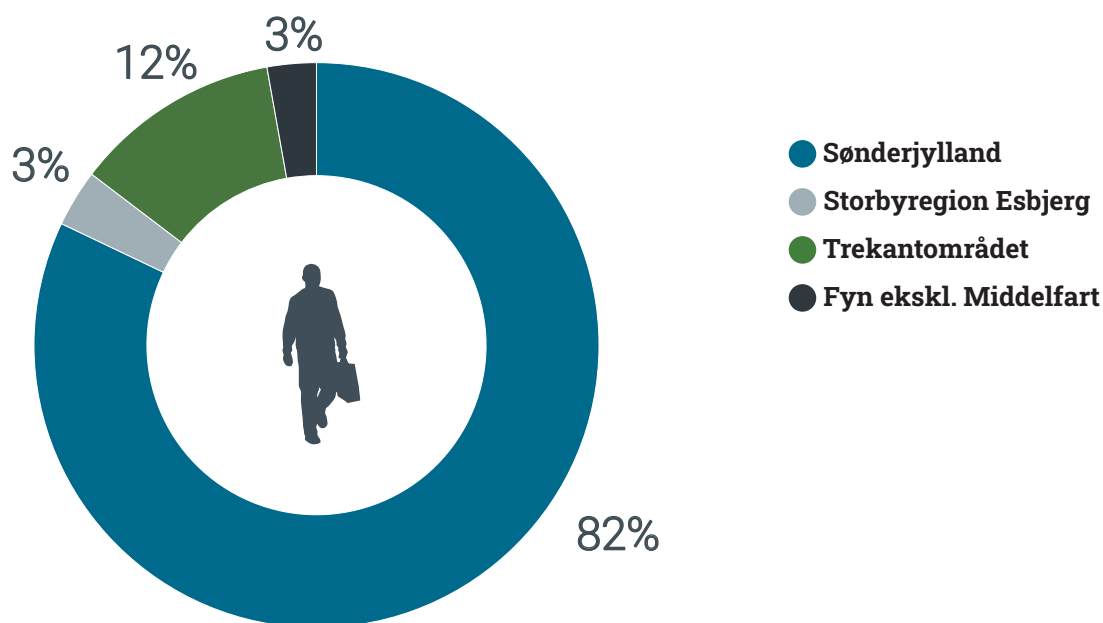
● Resterende job i Sønderjylland

Figuren viser, hvor stor en andel af de sønderjyske arbejdspladser, der varetages af tyske indpendlere i 2022. Sønderjylland er defineret som Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa kommuner.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik, bearbejdet af Region Syddanmark

ANDEL AF INDPENDLERE FRA TYSKLAND OPDELT PÅ OMRÅDER I SYDDANMARK 2022

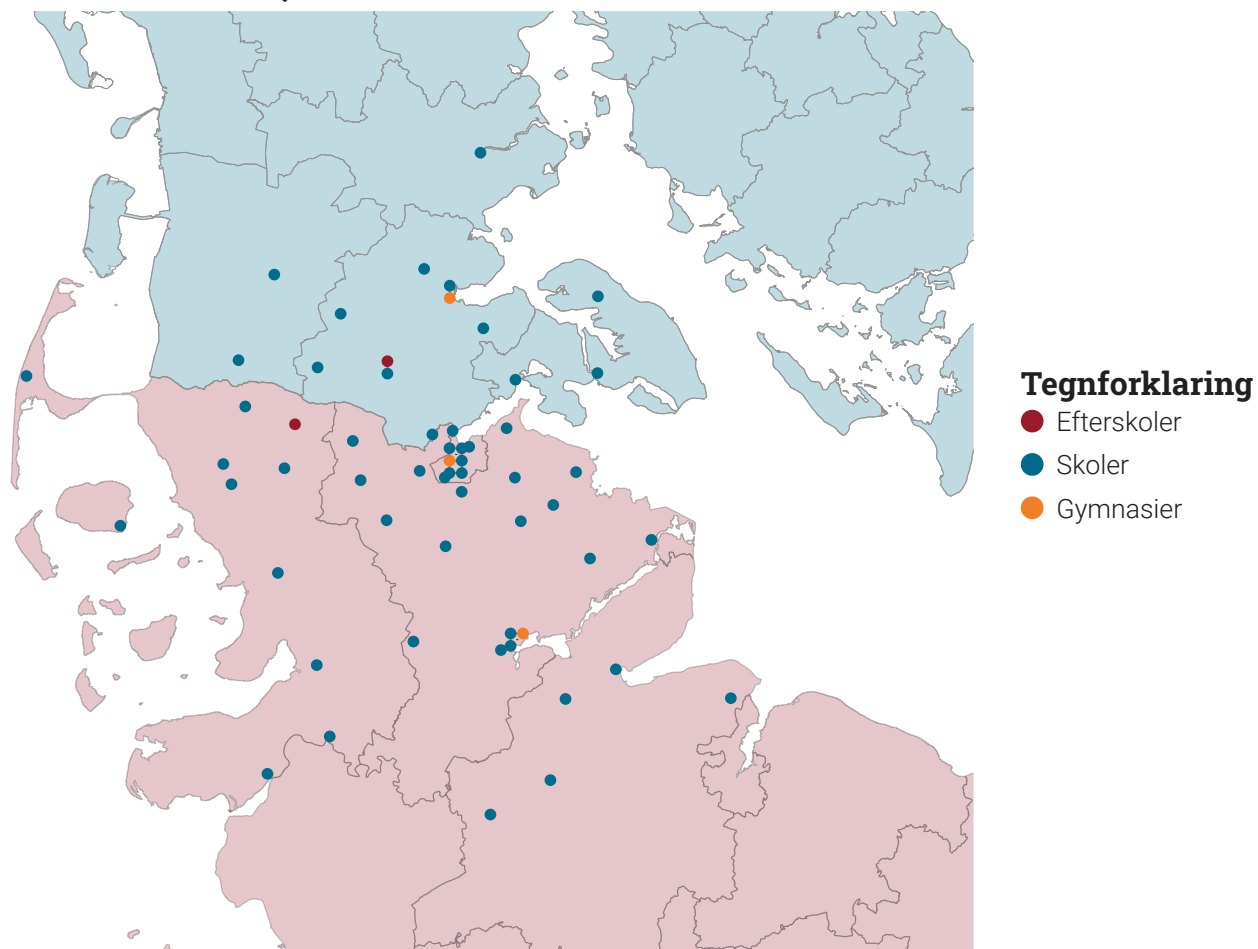
Figuren viser andelen af indpendlere fra Tyskland, der pendler til en arbejdsplads i Region Syddanmark, opdelt på byregioner i 2022. Byregionerne er defineret således: Sønderjylland er Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa kommuner. Storbyregion Esbjerg er Esbjerg, Fanø og Varde kommuner. Trekantområdet er Middelfart, Billund, Vejen, Fredericia, Kolding og Vejle kommuner. Fyn er Assens, Faaborg-Midtfyn, Kerteminde, Nyborg, Odense, Svendborg, Nordfyns, Langeland og Ærø kommuner.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik, bearbejdet af Region Syddanmark

PLACERING AF DANSKE OG TYSKE MINDRETALS SKOLER, EFTERSKOLER, GYMNASIUM I GRÆNSELANDET

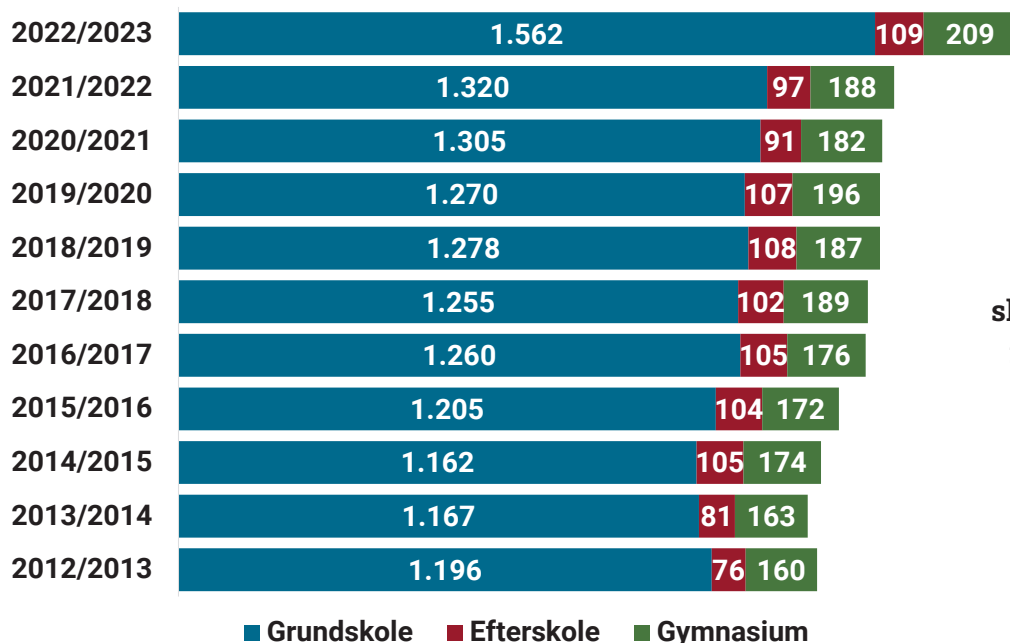

Kilde: Adresser stammer fra Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig og Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

ELEV TAL PÅ TYSKE SKOLER; EFTERSKOLE OG GYMNASIUM I REGION SYDDANMARK, 2012/2013 TIL 2022/2023

+31%

Flere elever i det tyske mindretals skoler og gymnasier i Syddanmark det seneste årti

Figuren viser elevtal på tyske skoler, efterskole og gymnasium i Region Syddanmark fra 2012/2013 til 2022/2023. Elevtallet dækker over antal elever opgjort som elevbestanden d. 30. september i et skoleår.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet, <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Reports/1851.aspx>

ELEV TAL PÅ DANSKE SKOLER OG GYMNASIER I SYDSLESVIG 2014/2015 TIL 2022/2023

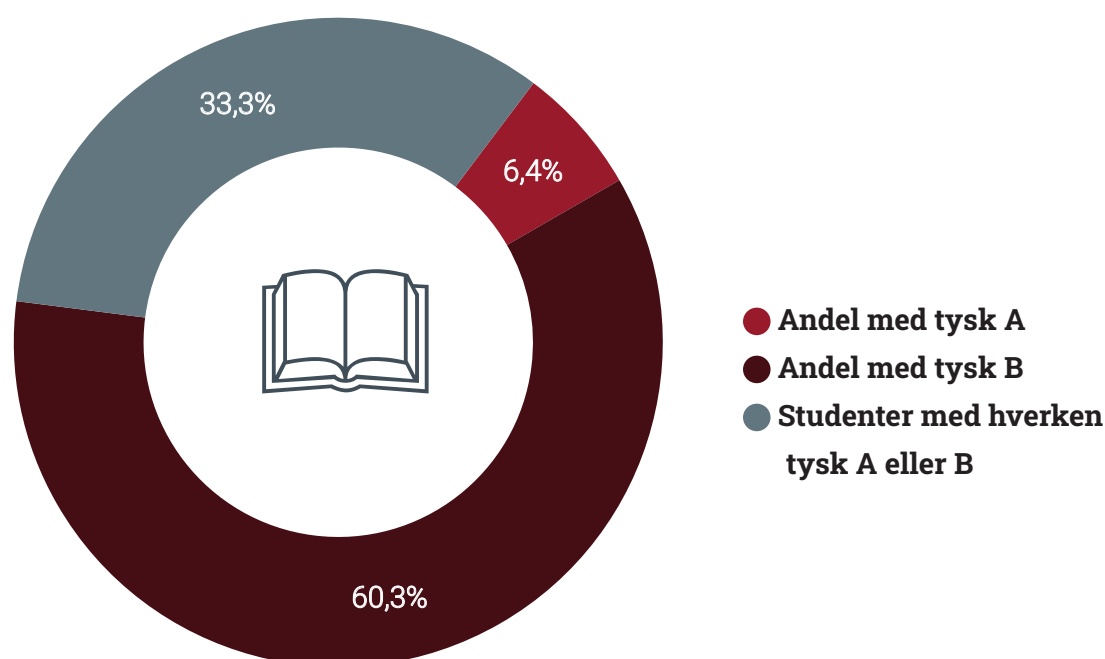
Figuren viser elevtal på danske skoler og gymnasier i Sydslesvig, 2014/2015 til 2022/2023. Elevtallet dækker over antal elever opgjort som elevbestanden d. 30. september i et skoleår. Tallene omfatter ikke 52-63 efterskoleelever i perioden.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet, <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Reports/1851.aspx>

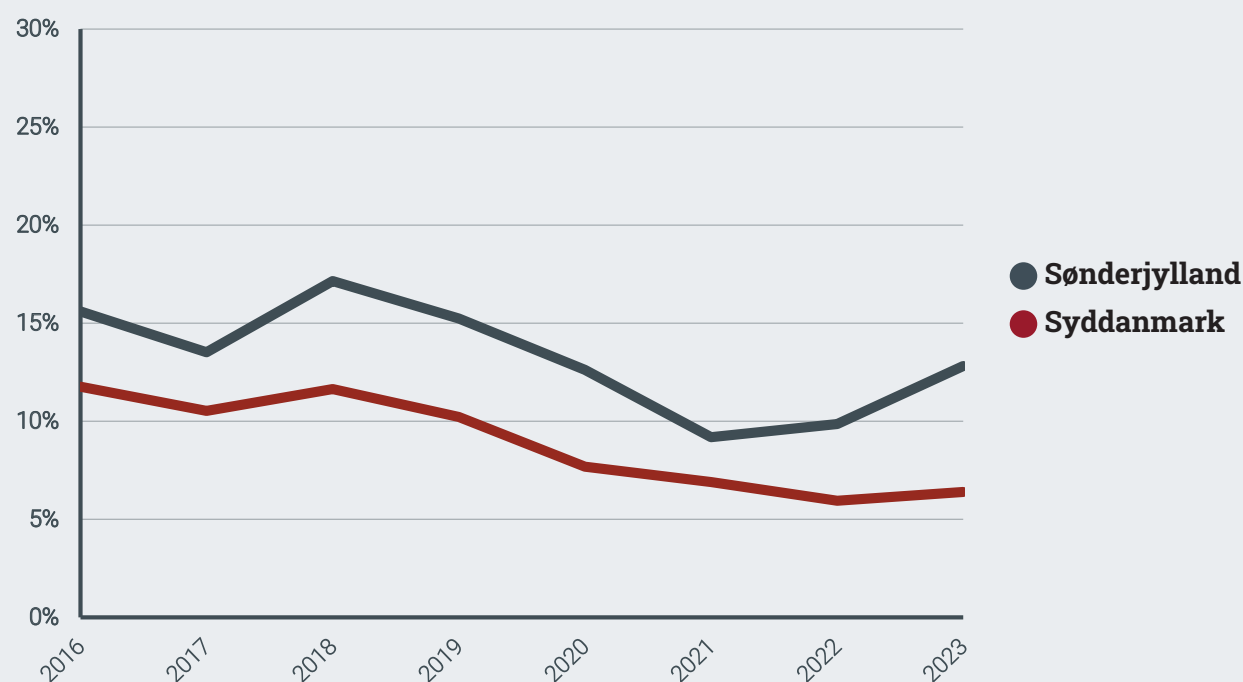
STUDENTER MED TYSK PÅ A-NIVEAU OG B-NIVEAU 2023

Figuren viser andelen af studenter med en Stx, 2-årig Stx eller Hhx i Syddanmark, der har en årskaracter i skriftlig tysk på henholdsvis A- og B-niveau (Fortsættersprog) i 2023. Kun ungdomsuddannelser hvor det både er muligt at have tysk på A-niveau og B-niveau indgår i fordelingen.

Kilde: Uddannelsesstatistik.dk, bearbejdet af Region Syddanmark

UDVIKLINGEN I ANDELEN AF STUDENTER MED TYSK PÅ A-NIVEAU 2016-2023

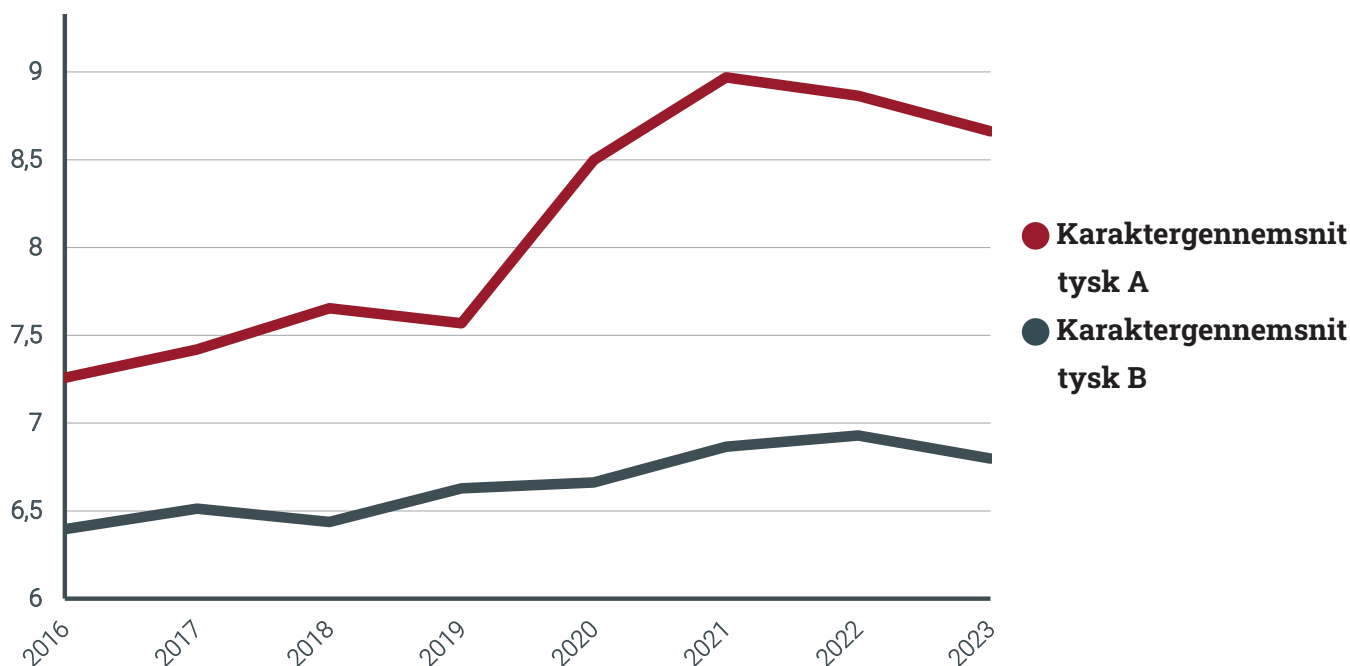

Figuren viser udviklingen i andelen af studenter med en Stx, 2-årig Stx eller Hhx, der har tysk på A-niveau i Sønderjylland og i Syddanmark i perioden 2016 til 2023. Sønderjylland er defineret som Haderslev, Sønderborg, Tønder og Aabenraa kommuner. Tysk på A-niveau er målt ved, om eleven har en årskaracter i skriftlig tysk A Fortsættersprog.

Kilde: Uddannelsesstatistik.dk, bearbejdet af Region Syddanmark

UDVIKLINGEN I KARAKTERGENNEMSNIET HOS STUDENTER MED TYSK PÅ A-NIVEAU OG B-NIVEAU 2016-2023 (SKRIFTLIG TYSK)

Figuren viser udviklingen i karaktergennemsnittet i tysk på A-niveau og B-niveau blandt studenter med en Stx, 2-årig Stx eller Hhx i Syddanmark i perioden 2016 til 2023. Der er tale om karaktergennemsnit i skriftlig tysk fortsættersprog (årskarakter).

Kilde: Region Syddanmark og Uddannelsesstatistik.dk.

ANTAL OPTAGNE PÅ UDDANNELSER MED FOKUS PÅ TYSK 2018-2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Udvikling 2018-2024
Tysk, Odense, sommerstart	27	23	34	91	21	28	8	-70 %
International virksomhedskommunikation i tysk, Odense, sommerstart	20	16	23	39	10	14	7	-65 %
Tysk sprog og kultur, København, sommerstart	19	15	14	33	4	12	27	42 %
Tysk sprog, litteratur og kultur, Aarhus, sommerstart	30	29	29	62	22	18	17	-43 %
International virksomhedskommunikation i tysk, Aarhus, sommerstart	57	40	53	77	33	28	23	-60 %
Tysk, Aalborg, sommerstart	12	6						
International virksomhedskommunikation i tysk, Aalborg, sommerstart	9	5						
I alt	174	134	153	302	90	100	82	-53 %

*Denne medtages her, selvom tysk ikke nødvendigvis er hovedindholdet. Der er tale om en uddannelse, hvor danske studerende har tysk, og tyske studerende har dansk.

Tabellen viser antal optagne (det tilbudte optag) på de tysk-relaterede universitetsuddannelser i Danmark i perioden 2018 til 2023. Der er tale om uddannelser, hvori "tysk" indgår i navnet. Bemærk, at eksempelvis lærerstudierende, der vælger tysk som linjefag, ikke indgår i tabellen.

Kilde: Den Koordinerende Tilmelding (KOT), bearbejdet af Region Syddanmark.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling